Mellom regnskog og korallhav
Fra Cape Tribulation til Lizard Island

Av Edmund Schilvold

I nordøstre Queensland ligger noen av de mest spennende og varierte områdene på hele det australske kontinentet. Eldgammel regnskog og milelange strender flankeres av det blendende grønnblå Korallhavet. Vi fulgte kysten oppover med firehjulstrekker, og rundet av eventyret med en avstikker til bortgjemte Lizard Island.

En mørk og stjerneklar kveld forlater vi overnattingsstedet inne i skogen, og begir oss inn på stien ned mot sjøen. En nordmann fra Moss, en italiener fra Como. Knirkende planker fører oss gjennom det myrlendte terrenget. Mangroverøtter stikker opp av det svarte vannet. Rekker av digre trestammer reiser seg fra den tette underskogen. Hjertet banker litt hardere enn vanlig. Minuttene kjennes lange, stegene blir raskere. Vi lengter etter det frie og åpne. Fantasien tegner skikkelser i de dunkle skyggene. Ingen av oss har lyst til å gå bak den andre.

Et hav av stjerner

Det er en lettelse da vi hører den rytmiske pusten fra havet. Den siste krattskogen viker for sanden, og en forfriskende bris kommer oss i møte. Stolte kokospalmer har strødd bakken med knitrende blader og bastkledde nøtter. I det svake lyset fra stjernene aner vi litt av det landskapet vi så i brennende sol tidligere på dagen. Men mest hører vi. Lyden av brenningene fyller lufta, ellers er alt stille.

I snart to uker har vi vært på vei nordover gjennom staten Queensland. En kjølig junimorgen tok vi farvel med Sydney og så skyskraperne forsvinne bak horisonten i sør. Tre timer og et flybytte seinere stod vi ved The Tropic of Capricorn. I den vesle byen Rockhampton fylte vi magene og så fram til å hente firehjulstrekkeren vår. Men leiebilfirmaet hadde stokket kortene. Bilen vi hadde bestilt var ikke tilgjengelig likevel. Verken sinne eller diplomati kunne endre på dette. Mot et løfte om at firehjulstrekkeren ville stå klar i Cairns, tok vi til slutt til takke med en vanlig sedan. Biltypen var ingen stor begrensning på første ledd av turen. Vi opplevde nærkontakt med possums og sandfluer på Keppel-øyene, vi vasset i land på den blendende hvite Whiteheaven Beach i øygruppa The Whitsundays. Ved Mackay skuet vi utover plantasjene med sukkerrør, bananer og appelsiner, ved Mission Beach fant vi ut at hippier ennå ikke er en utdødd rase. Men nord for Cairns, der asfalten slutter og grusen begynner, der følte vi at eventyret begynte for alvor.

Nå befinner vi oss bare noen hundre meter fra der den bratte, skogkledde Cape Tribulation skjærer ut i havet. Navnet er et minne fra tida da den legendariske briten Captain Cook utforsket den australske østkysten med skipet Endeavour. Det store barriererevet var ennå ukjent, og Cook hadde ingen anelse om hvilke utfordringer det ville skape da han valgte å følge kysten nordover. Dess lengre nord en kommer, jo mindre blir avstanden mellom land og rev. Da Cook innså at revet sperret utseilingen, var det for seint å snu om. Isteden fortsatte han nordover gjennom det livsfarlige farvannet, i håp om til slutt å finne en passasje.

I 1770 gikk Endeavour på et rev like ved Cape Tribulation, og kapteinen lot sin frustrasjon og ergrelse bli husket i stedsnavnene. Men mannskapet klarte å få skuta løs, og nådde den beskyttede bukta ved det som nå er Cooktown ikke lenge etter. Denne sivilisasjonens utpost, den eneste bosetningen av betydning i nordre Queensland, er målet for turen. Dit skal

vi komme oss via The Bloomfield Track, en slags traktorvei gjennom kystregnskogen som bare er framkommelig for kjøretøy med god bakkeklaring. Cape Tribulation markerer slutten på masseturisme og begynnelsen på eventyret.

Der bølgene vasker innover stranda følger vi sjøen nordover. Jeg merker meg en gammel trestamme, slik at det blir mulig å finne stien igjen på tilbakeveien. I lyset fra lommelykta piler små krabber i rasende fart mot sikkerhet. Så fort sprinter de små krabatene over sanden, at det er nesten håpløst å prøve å fange dem. Isteden retter vi oppmerksomheten oppover. Ingen av oss har noensinne sett en mer storslagen stjernehimmel. Her, langt fra det kunstige lyset i byene, trer Melkeveien tydelig fram. Lar vi blikket synke inn i universet, ser vi av til glimtet av stjerneskudd. På brøkdelen av et sekund kommer de til syne og forsvinner igjen.

Bål i krokodilleland

Mild, men avkjølende smyger vinden seg inn gjennom lette sommerklær. Genserne hentes fram fra sekken. Den sterke varmen på dagtid har gjort femten–tjue grader til en nesten uvant lav temperatur. Vi flirer av tanken på at dette kalles vinter. Stort kaldere blir det ikke. I august vil kvikksølvet atter begynne å stige.

Etter noen hundre meter kommer vi bort til en elvemunning. Det stillestående vannet strekker seg hemmelighetsfullt innover i mangroveskogen. Hvert øyeblikk venter jeg å se et par øyne dukke fram i lyset fra lommelykta. Et skilt advarer mot bading. Saltvannskrokodiller frekventerer området.

Vi gjør opp et bål på trygg avstand, og ser ilden kaste seg over den soltørkede drivveden. Etter den lange vandringen i mørket blir vi nesten blendet av skinnet fra de gulhvite flammene. Utallige små glør virvles opp mot stjernene. Vi prater om neste dag, om fotturer vi kan gjøre, om veien videre mot Cooktown. Sprakingen fra bålet blander seg med havets taktfaste åndedrag. Litt av solvarmen ligger ennå lagret i den tørre sanden. Det er vinternatt i tropene.

Et fjell i urskogen

Da morgenen kommer til regnskogen, driver disen ullen og hvit over de mektige åsene i øst. De høyeste toppene er mer enn tusen meter høye, og selv om de skogdekte høydedragene knapt kan kalles fjell i norsk forstand, er det etter australske forhold i høyeste grad det. I et land der horisonten ofte er en rett linje, skiller steder som nordre Queensland seg ut med noe av det mest kuperte terrenget på hele kontinentet.

Etter en prat med en av de gamle fruktdyrkerne i området, har vi bestemt oss for å bestige det 900 m høye fjellet med det ”oppmuntrende” navnet Mount Sorrow. Halvt i spøk forteller den gamle hippien at flere personer skal ha forsvunnet i skogen og aldri ha kommet tilbake, men vi føler oss erfarne nok til å gjøre et forsøk. Dessuten har jeg et kompass i beredskap om vi skulle komme helt ut av kurs.

Etter litt leting i buskaset finner vi begynnelsen på stien et lite stykke nord for overnattingsstedet. Sola har ikke riktig klart å bryte gjennom skylaget, noe som passer oss bra. Temperaturen ligger lavere enn vanlig, og gjør tanken på over to timer med bratte bakker litt mindre avskrekkende.

Så bærer det oppover gjennom noe av den eldste skogen i verden. Vi klatrer over og smyger oss under digre, mosegrodde vindfall, brøyter oss gjennom kvist og kvas og leter etter fotfeste i den løse jorda. Mange slurker vann seinere nærmer vi oss toppen. En smal, steinete rygg fører bort til det høyeste punktet. En kald vind rusker i tretoppene, og vi hiver på oss genserne vi tok med i sekken. Endelig får vi det vide utsynet vi håpet på. Spesielt mot havet i øst, der vi innbiller oss at vi kan ane Barriererevet som en lysegrønn stripe i horisonten. Mount Sorrow er beseiret.

Bilen får juling

Neste dag innledes med en avskjed. Vi feier inn på kjerreveien nordover og legger Cape Tribulation bak oss. Vår mørkeblå Nissan X-Trail har allerede skiftet farge til brun, men mishandlingen av det stakkars kjøretøyet har bare så vidt begynt. Snart går det bratt oppover, så like bratt nedover. I de løse, grusfylte bakkene kommer endelig firehjulsdriften til nytte. Med en rykende støvsky som hale ruller vi videre. Noen partier er minefelt av hull og ujevnheter, andre er ”jevnet ut” med pukkstein på størrelse med epler. Flere hjulspor er så dype at bakken skraper illevarslende mot understellet. Kaskader av småstein smeller mot karosseriet. Bare den effektive støtdempingen redder oss fra å ende våre dager som overarbeidede hakkespetter.

Heldigvis er det langt mellom møtende biler. Men av og til kommer de, ofte i form av digre fartsmonstre med bakkeklaring nok til å krysse Ny-Guinea. Signalet er en støvsky med frontlykter. Da er det bare å skalke alle luker og holde vinduene lukket til vi igjen kommer ut i klar luft.

En elvekryssing står også på programmet. Vår første noensinne. Vi lar det stå til og ploger ut i det stilleflytende vannet. Bilen humper opp og ned på

de runde steinene, men kommer seg greit over. Vi føler oss mer enn noensinne som eventyrere da vi når den andre bredden og hører vannet renne av i strie strømmer. Bare en padde er tilskuer til spetakkelet. Hadde det vært regntid, hadde vi nok fått langt mer å bryne oss på.

Noen timer etter kommer vi igjen inn på asfalt. Vi har nådd innlandsveien til Cooktown, den som er farbar også for vanlige kjøretøy. Det er nesten en skuffelse at det er slutt på grusen, men vi er stolte over å ha klart Bloomfield-ruta.

De resterende 30 km gjør vi unna på under en halvtime. Så kommer vi inn i det som skal ha vært den første britiske bosetning på australsk jord. Et fredelig sted med beskjedne hus og lange, biltomme gater. Vi følger det slake landskapet ned til bryggene og elvedeltaet ved Endeavour Bay. Her gjorde Cook strandhogg i tre måneder i 1770 for å reparere skipet, samle forsyninger og utforske området. Botanikeren Joseph Banks samlet inn planter og beskrev kenguruen for første gang. Vi tar inn på byens eneste herberge, et trivelig sted med tamme papegøyer og en hage med utsikt. Et av de store målene for turen er nådd, nå kan vi roe ned tempoet og bruke noen dager på å utforske omegnen. Men én virkelig godbit gjenstår: Lizard Island.

Over havet i et Cessna

Et par dager seinere sitter vi oppe på toppen av den 431 meter høye Mount Cook og hviler ut etter turen opp da vi helt uventet får selskap av en annen fotturist, en nærmere to meter høy nederlender med solbrent fjes og lysegult hår. Han viser seg å være en trivelig kar, og snart sitter vi og utveksler erfaringer. Roland er ute på sitt livs tur, og er ikke redd for lange kjøreturer. I en bil han opprinnelig kjøpte for en neve dollar på Kings Cross i

Sydney har han kjørt flere tusen kilometer, og snart skal han krysse Australia via Alice Springs. Vi blir nesten flaue over å kjøre rundt i en splitter ny leiebil. Men vi søker trøst i tanken på Bloomfield-ruta. Den hadde neppe Roland kommet seg gjennom.

Panoramautsikten fra dette vesle fjellet like sør for Cooktown får planene om en flytur til å lette fra bakken. Før dagen er omme er vi enige med Roland om at vi må ta en tur ut til Lizard Island sammen. Vi har innsett at dette er vår siste mulighet til å se Barriererevet før vi returnerer til Cairns og Sydney.

Morgenen etter kjører vi ut til rullebanen nord for Cooktown. Der venter piloten vår, som også skal fungere som guide. Han er en erfaren flyger, og en mann som trives best så langt fra byene som det er mulig å komme. I mange år bodde han i det ørkenliknende innlandet i South Australia. For han er det nesten for folksomt i vesle Cooktown.

I et knøttlite, fireseters Cessna letter vi fra bakken og ser sandstrendene i Endeavour Bay forsvinne bak oss. Etter en stund kommer inn over et område der hundrevis av hvite flekker lyset opp i det grønne landskapet. Det er dyner av sand så hvit at den mest av alt minner om snø.

Med en sving vestover forlater vi kysten. Den vesle skyggen av flyet glir flimrende over safirblå bølger. I det krystallklare vannet kommer de første revene til syne som grunner med et lysende, magisk grønnskjær.

Så kommer Lizard Island og to andre småøyer til syne i horisonten. I motsetning til de fleste andre øyene i området er de ikke av korall, men stein. Som små fjelltopper stikker de opp av havet, omkranset av korallrev.

Helt uberørt av menneskelig aktivitet er Lizard Island ikke. Øya har en liten flystripe som tilhører et av verdens mest bortgjemte feriesteder. Hit kommer de rike og berømte i sine privatfly, noen helt fra New York og Europa. Når pengene strømmer så alt for fort inn, da melder spørsmålet seg: ”Shall we go to Lizzie, darling?”

I Cooks fotspor

Etter landingen spaserer vi ned til en av de større buktene på øya, en månesigd av fin, gulhvit sand, kanskje et par hundre meter lang. Ute i det stille, klare vannet glimter det i sidene til fisk som nesten går i ett med den lyse bunnen. Det ser forlokkende ut, men vi lar oss likevel friste til å begynne utforskningen av øya med en tur opp på Cook’s Look. Med vel hundre meter danner denne fjellknausen øyas høyeste punkt.

På turen opp gjennom det solbrente, steinete terrenget får vi god bruk for vannflaskene våre. Varmen gjør turen langt mer krevende enn den ellers ville vært. Flere ganger stopper vi i skyggen av buskene for å trekke pusten. På en av disse pustepausene hører vi plutselig rasling i krattet. Ved nærmere ettersyn får vi øye på en av øyas fastboende, en halvmeterlang øgle som mest av alt minner om en liten varan.

Til slutt er vi endelig på toppen. Fjellet er blankskurt og bart, og ingenting hindrer utsynet. Kontrasten er enorm mellom det karrige landskapet på øya og de utrolige nyansene av blått som omgir den.

En varde og en inngravert metallplate minner om at Captain Cook for over 200 år siden speidet etter en utseiling fra nettopp dette punktet. Som han stirrer vi mot horisonten og ser Barriererevet som en lang, lys linje der himmel møter hav. For besetningen på Endeavour kostet det mer å nå hit

enn vi bortskjemte flyfanter kan forestille oss. Likevel aner vi litt av det eventyret de må ha følt. De fylte kartets hvite flekker med innhold, vi plotter et kart i vårt indre.

Om bakgrunnen for denne artikkelen:

Den store ferieturen som omtales i denne reiseskildringen fant sted i juni og juli 2002, da jeg bodde i bydelen Surry Hills i Sydney og studerte til en bachelorgrad i ”Design” ved College of Fine Arts (”COFA”), og hadde stiftet bekjentskap med og blitt venn med to andre karer fra utlandet som også var studenter ved University of New South Wales (UNSW, som ”COFA” er en del av) – Mihran Rovelli (Manoukian) fra Como i Italia, og Vishal Summaria fra London (som var av sør-indisk herkomst). Begge disse to nye vennene av meg var med på den første delen av reisen, men fra og med Mission Beach var det kun Mihran som var med.

Turen var min ide, og jeg hadde laget en detaljert reiseplan på forhånd, som begge kameratene mine aksepterte.

Beskrivelsen over ble komponert av meg i februar 2004 eller deromkring, etter at jeg hadde returnert til Norge, og ble så publisert i Moss Dagblad, lokalavisen som jeg hadde begynt å jobbe som freelancer for, 7. mars 2004.